

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 28P/19/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6423201902
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radovan Beňo
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2023:6423201902.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

28P/19/2023
– 6 –

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudcom JUDr. Radovanom Beňom vo veci starostlivosti o maloleté deti A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. B., nar. XX.XX.XXXX, a B. B., nar. XX.XX.XXXX, všetky bytom u matky, všetky zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko D. A. E. ako kolíznym opatrovníkom, deti matky: F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. I. J. XXX, XXX XX H. I., a otca: B. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. I. J. XXX, XXX XX H. I., v konaní o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, takto

r o z h o d o l i :

28P/19/2023
– 6 –

Maloleté deti A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. B., nar. XX.XX.XXXX, a B. B., nar. XX.XX.XXXX sa z v e r u j ú do osobnej starostlivosti matky F. G., nar. XX.XX.XXXX.

Obidvaja rodičia budú maloleté deti zastupovať ako zákonní zástupcovia a spravovať ich majetok v bežných veciach.

Otec B. B., nar. XX.XX.XXXX, je p o v i n ý prispievať na výživu maloletej A. B. výživným vo výške 90,- Eur mesačne, na výživu maloletého C. B. výživným vo výške 70,- Eur mesačne a na výživu maloletej B. B. výživným vo výške 50,- Eur mesačne, počnúc dňom vykonateľnosti tohto rozhodnutia, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí F. G..

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

28P/19/2023
– 3 –

1.1. Dňa 11.07.2023 bol Okresnému súdu Žiar nad Hronom doručený návrh matky maloletých detí A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. B., nar. XX.XX.XXXX, a B. B., nar. XX.XX.XXXX, na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, pričom žiadala, aby súd deti zveril do jej osobnej starostlivosti a otca zaviazal prispievať na ich výživu.

1.2. V návrhu matka uviedla, že s otcom detí žili ako druh a družka 14 rokov, narodili sa im 4 deti. Jedno z nich je zverené starej matke a ďalšie tri sú v starostlivosti matky. Vo vzťahu s otcom mali dlhšiu dobu problémy a nezhody, nakoniec sa rozhodla odísť spolu s deťmi zo spoločnej domácnosti. Otec vo veľkej miere požíva alkohol a občas býva agresívny. Otec pomáhal s výchovou a starostlivosťou o deti. V súčasnosti otec býva u svojej matky a pracuje formou príležitostných brigád. Nie je predpoklad, že by sa jej vzťah s otcom mohol obnoviť. Matka sa o deti riadne stará, navštevuje s nimi detskú lekárku. Potrebuje mať upravenú vyživovaciu povinnosť, keďže jej príjem je dosť nízky, aby mohla deťom zabezpečiť riadnu starostlivosť.

2. Otec sa k návrhu písomne nevyjadril.

3. Súd nariadil vo veci pojednávanie na deň 29.09.2023, na ktorom vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a výsluchom matky.

4.1. Zo správy UPSVaR Banská Štiavnica, pracovisko D. A. E. zo dňa 15.08.2023 vyplýva, že pri sociálnom šetrení bolo zistené, že matka žije spoločne s mal. deťmi v príbytku v osade F. I. K. D. A. E.. Bývala s nimi aj matkina matka s jej mal. synom L. G.. Podľa vyjadrenia matky je ich momentálne bývanie dočasné a aktívne si hľadajú iné bývanie v rámci mesta D. A. E.. V príbytku majú deti vytvorené základné životné podmienky. Náklady na bývanie matka vyčíslila v sume 250,- Eur mesačne za nájom. Matka je zamestnaná v spoločnosti M., N.. O. P. od polovice júla 2023. Je poberateľkou prídavkov na deti vo výške 180,- Eur. Matka uviedla, že otec detí momentálne žije v domácnosti jeho matky v H. I.. Od rozchodu rodičov bol otec detí párkrát navštíviť. Viackrát z toho prišiel pod vplyvom alkoholu. Jedenkrát priniesol deťom nákup s potravinami. Inak matke od rozchodu na deti neprispel. Matka uviedla, že sa otec nedožadoval toho, či si deti môže zobrať k jeho matke alebo aspoň na prechádzku.

4.2. Mal. Nela je od septembra 2023 žiačkou 6. ročníka II. Q. R. K. D. A. E.. Mal. C. je žiakom tej istej školy a od septembra 2023 bude opakovať 1. ročník. Mal. B. v súčasnosti nenavštevuje žiadne predškolské zariadenie. Deti sú zdravé. Matka sa vyjadrila, že má len bežné výdavky na stravu, oblečenie, obuv, hygienu a podobne. V škole deti v minulom školskom roku nenavštevovali družinu a ani sa v škole nestravovali. Hradila poplatky za ZRPŠ 10,- Eur/dieťa/rok a za triedny fond 5,- Eur/dieťa/rok. Matka sa vyjadrila, že bola oslovená zo strany školy, že v súvislosti s opakovaním ročníka mal. C. má uhradiť škole 100,- Eur, z čoho bude škola nakupovať maloletému školské pomôcky.

4.3. Maloleté deti pri rozhovore bez prítomnosti matky uviedli, že bývajú s maminou a starkou a býva sa im dobre. Ocino za nimi niekedy chodí. Zatiaľ im nič nepriniesol, nikam ich nezobral. Uviedli, že chcú naďalej bývať s maminou a boli by radi, keby ich ocino navštevoval alebo ich zobral na prechádzku.

4.4. Sociálne šetrenie v domácnosti otca sa nepodarilo zrealizovať. Matka uviedla, že otec nemá telefonický kontakt.

5. Z lustrácie v systéme Sociálnej poisťovne a potvrdení UPSVaR Banská Štiavnica vyplýva, že matka má evidovaného zamestnávateľa S. M. - H., predtým B+N Slovakia Facility Services spol. s r.o. Podľa potvrdení zamestnávateľa za obdobie február až júl 2023 dosiahla priemerný mesačný čistý príjem cca 285,- Eur. Poberá prídavky na deti.

6. Otec detí podľa potvrdení UPSVaR nie je v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nie je poberateľom dávky v hmotnej núdzi ani iných štátnych sociálnych dávok. Podľa lustrácie v systéme Sociálnej poisťovne mal naposledy evidovaného zamestnávateľa do 09.01.2023.

7. Rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. XXX/XX/XXXX zo dňa 12.08.2022 bol mal. B. B., nar. XX.XX.XXXX, najstarší syn účastníkov konania, zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky zo strany otca N. R., nar. XX.XX.XXXX. Matka F. G. bola zaviazaná prispievať na jeho výživu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa mesačne a otec B. B. bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 100,- Eur mesačne.

8. Matka na pojednávaní uviedla, že aktuálne otec na deti, ktoré žijú s ňou, žiadnym spôsobom finančne ani inak neprispieva a už dlhšiu dobu sa o nich žiadnym spôsobom nezaujíma, nezavolá a nepýta sa na to, či niečo nepotrebujú, alebo ako sa im darí. Ani deti s ním už nie sú dlhšiu dobu v žiadnom kontakte. A. a C. chodia do školy, B. je zatiaľ doma, matka by ju chcela dať do škôlky. Uviedla, že pracuje v spoločnosti Grotto cez zamestnávateľa S. M., jej mesačný príjem sa pohybuje na úrovni 650 – 700 Eur, okrem toho poberá prídavky na deti. Zatiaľ býva s deťmi na I.. Bývali s nimi v spoločnej domácnosti na Kortíne aj jej matka a jej maloletý syn L. G.. Jej matka A. zomrela s tým, že tento mal. L. je aktuálne u matkinej sestry, ktorá si ho chce zveriť do starostlivosti, tzn. v súčasnosti býva matka so svojimi deťmi sama. Hľadá si nájom niekde v inej časti mesta. O otcovi detí a jeho zárobkových pomeroch nemá žiadne informácie. Pokiaľ vie, tak nepracuje a vo zvýšenej miere požíva alkohol. Matka je v kontakte so synom B., ktorý chodí aj do D. do školy. B. hovoril, že otec je u nich, tzn. u svojej matky, že otec teda nepracuje. Matka si nie je vedomá nejakých zdravotných problémov, ktoré by otcovi bránili v nájdení si zamestnania a zabezpečení si príjmu.

9. Podľa § 36 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods. 1 zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 24 ods. 5 zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 62 ods. 1 a 2 zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 a 5 zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

10. Čo sa týka starostlivosti o maloleté deti, na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že v ich najlepšom záujme bude zveriť ich do osobnej starostlivosti matky. Bolo zistené, že matka fakticky zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloleté deti v celom rozsahu po tom, ako odišla zo spoločnej domácnosti od otca. Otec sa s deťmi sporadicky stretával, v súčasnosti už tieto kontakty a stretávanie sa s deťmi nie sú žiadne, aktuálne sa otec o deti nijako nezaujíma a nijako neprispieva na ich výživu a starostlivosť o nich. Na strane matky, resp. jej výchovného prostredia boli zistené uspokojivé podmienky na zabezpečovanie starostlivosti o maloleté deti. Samotné deti pri pohovore potvrdili, že chcú bývať s matkou, ktorá sa o ne stará.

11. Pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti otca vo vzťahu k maloletým deťom súd vzal do úvahy zákonné hľadiská schopností, možností a majetkových pomerov jednotlivých rodičov, zabezpečovanie osobnej starostlivosti o deti, ako aj odôvodnené potreby maloletých. Výdavky týkajúce sa maloletých súd vyhodnocoval v tých súvislostiach, že výživným pre maloleté dieťa sa má zabezpečovať obstarávanie všetkých jeho životných potrieb, teda nielen hmotných potrieb typu strava, ošatenie, ale má zahŕňať aj výdavky na všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa, čiže náklady na vzdelanie, zmysluplné trávenie voľného času a v neposlednom rade sa prihliada i na zdravotný stav dieťaťa.

12. Z dokazovania vyplynul aktuálny príjem matky zo zamestnania cca 650,- Eur a okrem toho prídavky na deti spolu 180,- Eur mesačne. Za odôvodnené mesačné výdavky matky súd považoval predovšetkým náklady na bývanie, ktoré je potrebné v príslušnej časti považovať aj za nevyhnutné výdavky v súvislosti so starostlivosťou o maloletých, tiež primerané náklady na ošatenie, stravu a hygienu matky.

13. U otca súd zistil, že v minulosti mal viacero krátkodobých zamestnaní a podľa informácií od matky si privyrába príležitostnými brigádami. Napriek tomu, že otcovi bol riadne doručený návrh na začatie konania, ako aj predvolanie na pojednávanie, otec sa k návrhu nijako nevyjadril a na pojednávanie sa bez ospravedlnenia nedostavil. Neposkytol žiadne údaje o výške svojich príjmov, ako aj odôvodnených mesačných výdavkov, čo však nemôže byť v neprospech maloletých, vo vzťahu ku ktorým má vyživovaciu povinnosť. Pokiaľ sa jedná o jeho odôvodnené mesačné výdavky, súd vychádzal z priemerných a všeobecne známych nevyhnutných nákladov na bývanie, stravu, oblečenie a hygienu, otec nepreukázal žiadne mimoriadne odôvodnené výdavky, ktoré by musel vynakladať. Bolo pritom zistené, že otec býva v domácnosti o svojej matky. Súd vychádzal aj z princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné, v zmysle ktorého je potrebné prihliadať aj na príjmy, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. V tomto smere neboli zistené žiadne objektívne okolnosti, ktoré by otcovi bránili vynaložiť primeranú snahu o zlepšenie a udržanie svojich príjmových a majetkových pomerov aj v záujme vlastných detí, voči ktorým má vyživovaciu povinnosť, resp. ktoré by odôvodňovali pri určení vyživovacej povinnosti prijať záver o významnejšom poklese príjmových možností otca. Súd zohľadnil, že okrem mal. A., C. a B. má otec aj vyživovaciu povinnosť k mal. synovi B., ktorá bola súdom stanovená vo výške 100,- Eur mesačne.

14. Súd skúmal aj odôvodnené potreby maloletých. Mal. A. a C. navštevujú základnú školu v mieste bydliska, mal. B. zatiaľ nenavštevuje predškolské zariadenie. Matke tým vznikajú nevyhnutné výdavky spojené s nákupom školských potrieb a pomôcok, ako aj rôznymi platbami v súvislosti so školskými aktivitami. Za opodstatnené a v zásade nevyhnutné výdavky detí je potrebné počítať náklady na stravu, oblečenie, obuv, hygienické potreby, tiež výdavky súvisiace so školou, resp. škôlkou, k čomu je potrebné pripočítať aj rodičovský príspevok, resp. triedny fond, stravu v škole, cestovné náklady.

15. Súd prihliadol aj na zákonné kritérium pri určení výšky výživného v podobe miery starostlivosti jednotlivých rodičov o deti, keď v tomto smere mal súd preukázané, že o maloletých sa stará výlučne matka, pričom otec výživu maloletých vôbec nezabezpečuje formou ich pobytov vo svojej domácnosti, resp. žiadnym iným spôsobom na maloletých neprispieva. S prihliadnutím na všetky uvedené skutočnosti súd zaviazal otca prispievať na výživu mal. A. výživným vo výške 90,- Eur mesačne, na výživu mal. C. výživným vo výške 70,- Eur mesačne a na výživu mal. B. výživným vo výške 50,- Eur mesačne. Súd zastáva názor, že prispievanie na výživu maloletých v určenej výške je v schopnostiach a možnostiach otca a zodpovedá zákonným kritériám, z ktorých možno vyvodiť primeraný podiel otca na finančnom zabezpečovaní odôvodnených potrieb maloletých aj po vynaložení jeho vlastných odôvodnených výdavkov, so zohľadnením osobných a majetkových pomerov matky a odôvodnených potrieb detí. Súd zaviazal otca prispievať výživným počnúc vykonateľnosťou tohto rozsudku.

16. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, nakoľko v priebehu konania súd nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie.

Poučenie:

28P/19/2023

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 362 ods. 1 veta prvá zákona č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 63 CMP),
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov. Ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému alebo o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. CMP.